

יד-ושם

ב"צ יהושע, ת"ד 7363, ירושלים, טל' 02-6718722;

052-637710

לכבוד

מר אבנר שלו

התשנ"ז

מנכ"ל יד-ושם

1997

הר הזיכרון

ירושלים

שלום רב,

שואה וגבורה במדינות המוסלמיות במרכז אסיה

בשנים 1992-1994 שהיתי במרכז אסיה בשליחות ממלכתית. בהוצאת משרד הביטחון

יצא לאור ספרי "אוק-יול-דרך לבנה - מסע במרכז אסיה", המתעד בין השאר את הקהילות היהודיות באזור.

מתוך שיחות עם מאות רבות של יהודים שעקרו לאזור או כבר נולדו בו למדת רבות על העקורים היהודים והלא-יהודים שהגיעו לאזור מפולין ומחלקים אחרים של ברית המועצות לשעבר ועל מעשי גבורה הרואיים של יהודים במהלך המלחמה. העמים המוסלמיים של מרכז אסיה פתחו את שעריהם ואת ליבם למאות אלפי עקורים. רבים יעידו שניצלו תודות להם. הם חלקו את פיתם הדל עם העקורים שהגיעו למקומות מושביהם. ביטוי מה נתתי לכך בספרי.

לפני כשבוע נפגשתי עם הממונה על שגרירות אוזבקיסטאן בישראל, מר רוסטאם עיסאייב. הוא היה גאה מאוד בתרומה של עמו במלחמת העולם השנייה בכלל ותרומתו בנתינת מקלט ליהודים בפרט. מתוך דבריו הבנתי שיש לאוזבקים משאלה שנושא זה לא יידחק מן הזיכרון ההיסטורי, שלמיטב ידיעתי יש לו בסיס ממשי. אני מניח שהאוזבקים ישמחו לשתף פעולה בעניין בכל הכרוך בתייעוד התקופה המיוחדת הזאת הנוגעת לפעילות יד ושם. למיטב ידיעתי בארכיונים בטשקנט, למשל, יש אלפי מסמכים הנוגעים ליהודים ואני מניח שאפשר יהיה להגיע אליהם בטיפול נכון. בארץ ובאוזבקיסטן עדיין חיים הרבה בני אדם, לא-יהודים ויהודים, שיכלו להעיד ולתעד תקופה זאת ולהעיד שהעם האוזבקי לפחות הוא בבחינת חסידי אומות העולם.

להזכירכם, בקרוב יגיע לארץ לביקור ממלכתי נשיא אוזבקיסטאן מר איסלאם קרימוב ואני מניח שיבקר גם ביד ושם. הממונה על השגרירות, הדובר עברית רהוטה, יהיה להערכתי עד אז שגריר אוזבקיסטאן בישראל. אני ממליץ שתזמינו אותו בהקדם לביקור ביד-ושם כדי לדון בין השאר על הנושאים שהעליתי מכתבי. אשמח להעמיד לרשותכם את ידיעתי ואת היכרותי עם האזור.

כתובת השגרירות: מר רוסטאם עיסאייב, הממונה על השגרירות, שגרירות
הרפובליקה של אוזבקיסטאן בישראל, רחוב בן-יהודה 1, תל-אביב 63801, טל.
03-5104684, פקס 03-5104679

אני מודה לכם מראש על נכונותכם לאור חשיבות הנושא.
בברכה,

ב"צ

יהושע

ב"צ יהושע, ת"ד 7363, ירושלים, טל' 02-6718722

לכבוד

מר רוסטאם עיסאייב
ירושלים, 10 ביוני 1997
הממונה על שגרירות
הרפובליקה של אוזבקיסטאן
רחוב בן-יהודה 1,
תל-אביב 63801

שלום רב,

היה לי לכבוד לפגוש אותך במשרדי השגרירות של אוזבקיסטאן ביום 4 ביוני
1997 ולהגיש באמצעותך לנשיא הרפובליקה של אוזבקיסטאן הוד מעלתו מר
איסלאם קרימוב ולך את ספרי "אוק-יול". קראתי בעניין רב את הספר על
הגיבור האגדי של אוזבקיסטאן - טימור, שהואלת בטובך להעניק לי עם
הקדשתך האישית.

התרשמתי מאוד מאישיותך ומן העברית השוטפת שבפך. הלוואי ואדע יום אחד
אוזבקית כפי שאתה דובר עברית.

הערכתי מאוד את נכונותך לפתח את התיירות הישראלית באוזבקיסטאן.
בעניין זה אשמח לסייע לכם ככל שאוכל. נכונותך להזיל את העלויות של התייר
הישראלי באזור יביאו לך שרבות ישראלים יגיעו כתיירים לאוזבקיסטאן
ויתרמו לכלכלתה.

סיפרתי לפרופיסור משה מעוז, מנהל מכון טרומן, באוניברסיטה העברית
בירושלים, על ההערכה שאתה רוחש למכון טרומן. הוא ישמח לשתף איתכם
פעולה ואני בטוח שפתחנו מערכת מאוד רצינית לטובת שתי המדינות.
פרופיסור משה מעוז הבטיח ליצור איתך קשר ולהזמין להתארח במכון טרומן
בירושלים.

אני שולח לך בפקס את העתק מכתבי למר אבנר שלו, המנהל הכללי של יד
ושם בירושלים. אני מקווה שיד ושם ומכוני מחקר נוספים בישראל ובקרוב
יהודים בעולם יחקרו ויאמצו את התרומה החשובה ביותר שהגיש העם האוזבקי
ליהודים עקורים שמצאו מקלט באוזבקיסטאן.

אני מקווה לשוב ולבקר בשבועות הקרובים באוזבקיסטאן כדי לשמור את הקשר עם התרבות העשירה שלכם, עם האתרים והנופים הבלתי נשכחים. של אוזבקיסטאן.

שלך

בכבוד רב,